

Inhoud

Voorwoord.....	9
Verkort geciteerde literatuur.....	11
Gebruikte afkortingen.....	13
Inleiding.....	17
483. Inleiding.....	17
484. DNR 2011 (2005), SR 1997 en RVOI 2011.....	17
485. Vervallen.....	18
Hoofdstuk 22. Verplichtingen van de adviseur.....	19
A. <i>Programma van eisen</i>	19
486. De regeling in de algemene voorwaarden.....	19
487. Jurisprudentie.....	20
B. <i>Esthetische waarde van het plan</i>	24
488. De regeling in de algemene voorwaarden.....	24
489. Jurisprudentie.....	24
C. <i>Publiek- en privaatrechtelijke voorschriften</i>	27
490. De regeling in de algemene voorwaarden.....	27
491. Jurisprudentie.....	28
D. <i>Overige algemene verplichtingen van de adviseur</i>	53
491a. De regeling in de algemene voorwaarden en de wettelijke regelgeving.....	53
E. <i>De algemene verplichtingen van de opdrachtgever</i>	58
491b. De algemene verplichtingen van de opdrachtgever in de algemene voorwaarden.....	58
Hoofdstuk 23. Aansprakelijkheid van de adviseur: beperkingen en uitsluitingen.....	63

492.	Methode van behandeling.....	63
A.	<i>De regeling in de architectenvoorwaarden.....</i>	63
493.	De regeling in de DNR 2011 (2005) en de SR 1997.....	63
494.	Vervallen.....	74
495.	De regeling in de RVOI.....	74
B.	<i>Jurisprudentie.....</i>	76
496.	Inleiding.....	76
497.	Ingebrekestellingsperikelen.....	77
498.	Bewijs van de tekortkoming.....	98
499.	Geen toerekenbare tekortkoming betreffende het ontwerp.....	102
500.	Wel een fout, doch geen ernstige fout, in het ontwerp.....	144
501.	Toerekenbare tekortkoming betreffende het ontwerp/advies.....	150
502.	Fout in verband met de begroting.....	208
503.	Geen tekortschieten of fout bij de directievoering.....	215
504.	Tekortschieten bij de directievoering.....	228
505.	Tekortschieten bij de directievoering, doch geen ernstige fout.....	229
506.	Tekortkoming bij de directievoering/projectmanagement.....	232
507.	Aansprakelijkheid voor personeel.....	249
508.	Schade: (rechtstreeks) gevolg, voordeelstoerekening, verzuim.....	250
509.	Beperken of ongedaan maken van de schade.....	268
510.	Beperking aansprakelijkheid.....	272
510a.	Doorwerking van de aansprakelijkheidsbeperking in de arbitragekosten.....	279
511.	Op welk honorarium heeft de aansprakelijkheidsbeperking betrekking?.....	279
512.	Op welke fouten heeft de aansprakelijkheidsbeperking betrekking?.....	280
513.	Redelijkheid en billijkheid bij beroep op aansprakelijkheidsbeperking.....	281
513a.	Matiging van de verplichting tot schadevergoeding/verhouding schade en herstel.....	295
514.	Geen aansprakelijkheid voor ontwerpen van derden/eigen schuld opdrachtgever.....	298
515.	Geen aansprakelijkheid voor de uitvoering/verhouding tot andere aansprakelijke personen.....	302
516.	Subsidiare aansprakelijkheid van de architect.....	308
517.	Geen aansprakelijkheid als de opdrachtgever de waarschuwing van de architect in de wind slaat.....	310
518.	Verval en duur van de aansprakelijkheid.....	311
Hoofdstuk 24.	Bevoegdheidsoverschrijding.....	335
519.	Overschrijding bevoegdheid/interne werking.....	335
520.	Beperkingen in de bevoegdheid van de adviseur in de algemene voorwaarden.....	335

INHOUD

521. Aansprakelijkheid bij bevoegdheidsoverschrijding in de algemene voorwaarden.....	337
Jurisprudentieregister.....	339
Trefwoordenregister.....	345

Voorwoord

In dit deel wordt de eerder begonnen behandeling van het architectenrecht voortgezet met een bespreking van de Verplichtingen en de Aansprakelijkheid van de architect. Tezamen met de delen 10 en 11, die omstreeks dezelfde tijd verschijnen, is de beschrijving van het architectenrecht voltooid.

Bij de behandeling van de architectenvoorwaarden is in deel 8 uitgegaan van de SR 1987, die vooralsnog uitsluitend voor de particuliere sector zouden gelden. De wens dat ook de overheid en de gesubsidieerde sector de SR spoedig zouden aangaan, is inmiddels in vervulling gegaan. In nauw overleg tussen enerzijds vertegenwoordigers van de BNA en anderzijds vertegenwoordigers van de rijksoverheid, de landelijke centrales voor de volkshuisvesting en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zijn de SR 1988 tot stand gekomen. Vanzelfsprekend krijgen deze nieuwe SR 1988 in dit en de volgende delen alle aandacht.

Ook dit deel is tot stand gekomen onder de kritische begeleiding van mevr. mr. A.A.M. Evers, juridisch medewerkster bij de BNA, en mr. D.E. van Werven, medewerker bij het Instituut voor Bouwrecht.

Het volgende deel is gewijd aan de honorering van de architect.

Wassenaar, oktober 1988
M.A. van Wijngaarden

Voorwoord bij de zesde druk

De belangrijkste wijziging aangebracht in deze druk bestaat uit de toevoeging van nieuwe jurisprudentie. Verder is de inhoud van een aantal paragrafen gestroomlijnd, door het opnemen van jurisprudentie in dezelfde nummers waarin regelingen zijn uiteengezet.

De auteur houdt zich aanbevolen om geattendeerd te worden op jurisprudentie en eventuele fouten.

's-Gravenhage, september 2014
M.A.B. Chao-Duivis

Aanwijzingen bij het gebruik van deze serie

Op de website van de Raad van Arbitrage, www.raadvanarbitrage.nl, zijn alle uitspraken teruggaand tot 1992 te raadplegen. Tevens worden nieuwe uitspraken aldaar gepubliceerd. Voor uitspraken van de overheidsrechter wordt verwezen naar

www.rechtspraak.nl, waar het overgrote deel van de uitspraken van de overheidsrechter sinds 1999 wordt gepubliceerd.

De uitspraken die in dit boek zijn verwerkt, zijn letterlijke citaten. Schrijver dezes heeft zich de vrijheid veroorloofd een enkele keer, wanneer er sprake is van een hinderlijke typefout, deze te verbeteren. Dat is gedaan zonder opneming van een zin in de trant van: '[bedoeld zal zijn ..., MC]'. Dit zou storend werken.

Een woord dat door de auteur uit de uitspraak is verwijderd, omdat het niet op de juiste plaats stond, twee keer is geplaatst of ten onrechte is opgenomen, is tussen vierkante haken geplaatst. Een woord dat niet in de uitspraak stond en dat door de auteur is opgenomen, is ook tussen vierkante haken geplaatst, met de volgende toevoeging: [..., MC].

De vindplaatsen van de uitspraken zijn vermeld, waardoor de weergave van de uitspraken te allen tijde is te controleren. Waar gebruik is gemaakt van een uitspraak die niet gepubliceerd is, zijn geen typefouten hersteld.

Inleiding

483. Inleiding

Door het aanvaarden van een opdracht nemen de architect en de raadgevend ingenieur (ook genoemd: de adviseur) een aantal verplichtingen op zich. In de oude ontwerpersvoorwaarden werden deze uitvoerig beschreven in de vorm van de opsomming van de werkzaamheden die de architect en ingenieur moesten verrichten. De belangrijkste daarvan zijn in deel 8 ter sprake gekomen in hoofdstuk 21, 'Werkzaamheden van de architect en de raadgevend ingenieur en omvang van de opdracht'. Daarbij zijn echter nog niet behandeld enkele met name in de algemene voorwaarden omschreven verplichtingen, te weten:

- dat het ontwerp voldoet aan door de opdrachtgever gestelde eisen, waarbij de esthetische waarde van het plan buiten beschouwing blijft;
- dat rekening wordt gehouden met publiek- en privaatrechtelijke voorschriften. Evenmin zijn in deel 8 opgenomen de algemene verplichtingen van de adviseur en de opdrachtgever vastgelegd in art. 11 en 12 SR 1997 en in art. 5 en 6 RVOI 2001. Zij komen in hoofdstuk 22 aan de orde voorafgegaan door de relevante bepalingen in de DNR 2011 (2005).¹

Indien de architect of de raadgevend ingenieur zich niet aan zijn verplichtingen houdt, is hij in beginsel verplicht de daardoor door de opdrachtgever geleden schade te vergoeden, voor zover deze aansprakelijkheid niet contractueel is beperkt of uitgesloten. Hierover bevatten de algemene voorwaarden uitgebreide regelingen waarop zeer veel jurisprudentie is verschenen. Hoofdstuk 23, dat de hoofdmoot van dit deel vormt, is aan deze problematiek gewijd.

Dit deel wordt afgesloten met hoofdstuk 24, dat de aansprakelijkheid van de adviseur behandelt voor het geval hij de hem verleende vertegenwoordigingsbevoegdheid overschrijdt.

484. DNR 2011 (2005), SR 1997 en RVOI 2011

De algemene voorwaarden voor adviseurs (architecten en raadgevend ingenieurs) worden met grote regelmaat herzien. In vorige drukken is in dit nummer uiteengezet dat de SR 1988 vervangen zijn door de SR 1988, herziene druk 1995, dat daarop de SR 1988 door de SR 1997 zijn vervangen en vervolgens de SR 1997 door de DNR 2005; zie voor deze ontwikkeling nr. 423 in deel 8. In 2011 is een nieuwe versie van de DNR 2005 verschenen. De reden hiertoe was gelegen in de maatschap-

1. De in de SR en AR gegeven voorschriften omtrent het in acht nemen van een door de opdrachtgever gestelde bouwsomlimiet worden in deel 11, hoofdstuk 27, behandeld.

pelijke wens tot een andere aansprakelijkheidsbepaling te komen, alsmede het verbeteren van de formulering van enkele bepalingen. In 2013 vond een kleine wijziging van de DNR 2011 plaats betreffende het bepaalde in art. 56; zie daarvoor nr. 524 in deel 10.

Bij de bespreking van de artikelen zal de tekst van de DNR 2011 (2005) het uitgangspunt vormen; de tekst van SR 1997 en die van de RVOI 2001 (voor zover relevant) blijven mede onderdeel van de bespreking uitmaken.

Voor algemene opmerkingen over de voorgangers van de SR 1997 zie deel 8, nr. 423.

Het hiervoor vermelde neemt niet weg dat aan jurisprudentie gevormd op de oudere architectenvoorwaarden, met name de AR 1983 en de SR 1988 toch aandacht wordt besteed, voor zover deze voor de praktijk nog van belang is. Het gaat bij deze jurisprudentie met name om de vraag of er sprake is van een tekortkoming. De rechtspraak op de oude (veel verder gaande) exoneratiebepalingen komt bijvoorbeeld niet meer aan de orde. De tekst van de genoemde oudere voorwaarden is in vorige drukken van dit deel te raadplegen.

De RVOI 1987, herziene druk 1993, is in 1998 vervangen door de RVOI 1998. Deze voorwaarden zijn in 2001 vervangen door de RVOI 2001; zie voor deze ontwikkeling nr. 423 in deel 8.

Bij de bespreking van de artikelen zal de tekst van de RVOI 2001 het uitgangspunt vormen. Indien het een bepaling betreft die in 2001 is veranderd, wordt de tekst van de RVOI 1998 en zo nodig die van de RVOI 1987, herziene druk 1993, ook weergegeven.

485. Vervallen